

Rahandusministeerium
Lp. Kaia Sarnet
Suur-Ameerika 1
Tallinn
10122

19. veebruar 2021 a.

Rahandusministeeriumi küsimused traalisektorile seoses Eesti mereala planeeringuga

Eesti Kalurite Liit on tänulik võimaluse eest antud teemal kaasa rääkida ning käesolevaga edastab oma vastused Rahandusministeeriumi poolt esitatud kolmele küsimusele seoses Eesti mereala planeeringu protsessiga.

- 1. Milline on Teie hinnangul tuuleenergeetika arendustega kaasnev võimalik majanduslik mõju traalpüügi sektorile? Tuginedes mh 24.11.2020 kohtumisele, kas oskate välja tuua tuulealade lõikes (võimalusel ka graafiliselt kuvatud infona) traalpüügi sektori jaoks kõige prioriteetsemad alad, millede kasutus peaks eelkõige jääma traalpüügi sektorile? Palun põhjendage oma seisukohti**

Tuuleenergeetika alal nr. 1

Ruhnust põhja poole jääv tuuleenergeetika ala on oma suuruselt ja asukohalt ülimalt problemaatiline. Võttes arvesse et Pärnu maakonna planeeringuga on potentsiaalseks tuulepargi alaks juba määratud ca. 630 km² Liivi lahe territooriumist, Läti planeeringuga on hetkel töös veel ca. 180 km², siis nüüd lisades Ruhnust põhja jääv tuulepargi ala suurusega ca. 475 km², moodustab see tohutu ala Liivi lahe kogupindalast (kolm tuuleenergeetika ala kokku ca. 1285 km²).

Kalanduses on seni kogu Liivi lahe kalapüügitegevust oluliselt piiratud.

- Traalpüügil Liivi lahes ei tohi traalnooda vertikaalne ava olla üle 12 m, mõõdetuna tiiva ja traali kere ühenduskohast.
- Aasta ringi on keelatud Liivi lahes püüda põhjatraalnoodaga
- Kala on keelatud püüda Liivi lahes laevaga, mille mootori võimsus on suurem kui 221 kW
- Tähtajaliselt on keelatud püüda traalnoodaga Liivi lahes – 30 päeva vältel kevadel. Liivi lahes Eesti territoriaal- ja sisemeres on keelatud kalapüük traalnoodaga 23. aprillist 22. maini.

Viimane punkt tähendab lühidalt seda, et tulenevalt teadlaste ettepanekust peab räime kudemiseelsete koondiste kaitseks keelama kalapüügi traalnoodaga merealadel, mille kaudu liiguvad avamere räimekoondised Liivi lahes ja Väinameres asuvatele kudealadele. Kudemiseelsete koondiste kaitseks mõeldud püügikeeld on oluline mitte ainult Liivi lahe räime (laheräime), vaid ka Liivi lahte kudema saabuvate avamereräime koondiste kaitseks, kelle varud on pikka aega olnud madalseisus ja alles paaril viimasel aastal näitamas taastumist

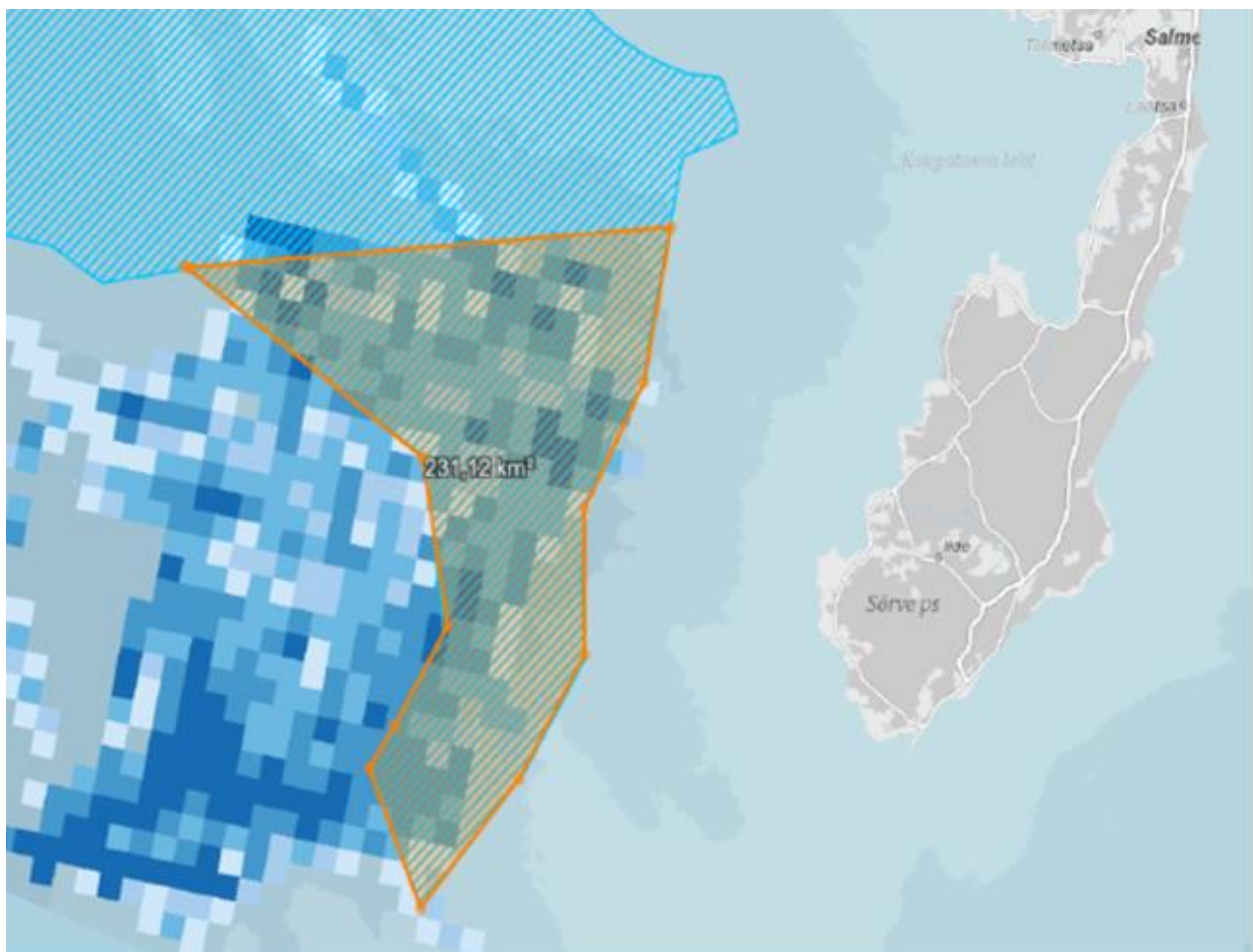
Kõik need meetmed on paika pandud selleks et kaitsta Liivi lahe pelaagilist ökosüsteemi, kuid ka merekeskkonda ja sealset veeala üldisemalt. Nüüd kui riik planeeringuga lubab sadade tuulikute paigutamise Liivi lahte, siis tekib küsimus, et miks meile seni on kehtinud nii karmid piirangud, mis on paika pandud teaduslike soovitude alusel.

Meeles tuleb pidada, et Liivi lahele kehtestatakse eraldi püügivõimalus ehk et seda kvooti ei saa kusagil mujal püüda kui ainult Liivi lahes. Kui jätta välja madalamad kui 20 meetri sügavused alad ning Läti territoriaalveed, kus Eesti laevad püüda ei tohi, siis on need alad üpris piiratud. Kui nüüd tohutud alad jäävad tuuleparkide aladeks ja traalpüük seal keelatakse, siis koonduvad laevad kõik oluliselt väiksemale alale. Lisaks sellele võib seda ala oluliselt vähendada ka talvine jääkate (nagu sellel aastal). See omakorda toob kaasa olukorra, kus laevade väljapüügid väikesel alal jäävad väiksemaks kui seni, millega taaskord kaasneb negatiivne majanduslik mõju.

Arvestades kõiki neid punkte ning seda et tuuleenergeetika alal nr. 1 on kattuvus traalpüügialadega 92%, siis ainus viis lahendada konflikti traalpüügialaga on kogu Liivi lahe ala tühistada.

Tuuleenergeetika alal nr. 2

Soovime mereala planeeringust välja jätta ca. 230 km² ala (kaardil märgitud oranžis kastis) tuuleenergeetika alal nr. 2 (Sõrve säärest 6 meremiili lääne suunas). Tegemist on alaga kus sügisel püütakse kilu ja kevadel räime. Tegemist on alaga, mis mõjutab otseselt ja kus kaudu toimub ka räime nn. migratsioon Liivi lahte ja Liivi lahest välja. 2020 aastal püüti hinnanguliselt 4189 tonni avaosa räime Liivi lahes ja 514 tonni Liivi lahe räime Läänemere avaosas. Tegemist on viimase 5 aasta keskmise kogusega (aastad 2015 – 2019).

2. Kas traalpüügi alade nihkumine uutele väljaspool tuuleenergeetika arendusalasid paiknevatele aladele on välistatud - kui, siis millistel põhjustel? Tooge vajadusel ja võimalusel välja sektorile kaasnevad konkreetsed mõjud (võimalik ajakulu suurenemine, teekonna pikkusest tingitud majanduslikud mõjud jms)

Paraku ei ole traalpüügi uutele aladele nihkumine võimalik. Kala püütakse just seal piirkondades, kuna seal on ajaloolised püügirajoonid. Esiteks on seal võimalik kala püüda ja teiseks kala paikneb, liigub ja toitub seal. Sellest tulenevalt on laevad seal ka aasta kümneid püüdnud, sinna piirkondadesse on ehitatud sadamad jne. Lisaks sellele pikeneks tõesti ka sõit kalapüügipiirkonda ja piirkonnast tagasi. Tegemist oleks nii ajalise kaotuse, kui suurenenud kütusekuluga. Ajakulu suurenemine mõjutab negatiivselt nii kulu poolt kui ka kala kvaliteeti eriti sügisel ja kevadel, kuna ajavahemik püügilt töötlemisse oleks suurem. Samuti on probleemiks tormikindlus – tihti on võimalik teatud tuulega, kusagil püüda, nn. kalda all, kui nüüd need püügirajoonid ära kaovad, siis väheneb ka püügipäevade arv aastas. Teatud tormistel kuudel ongi püügipäevi väga vähe ja kaugele kala otsima minna ei ole võimalik.

3. Kas üldse ja millistel tingimustel oleksite valmis traalima tuulikute vahel? Millises ulatuses või juhtudel/põhjustel pelaagilise traalpüügi käigus puutub traalnoot merepõhja? Kas üldse ja kuidas seda on võimalik ka vältida? Vajadusel loetlege tegevuse võimalikud mõjud traalpüügi tehnikale? Millised võiksid olla minimaalsed vahekaugused tuulikute/pargialade vahel, mis tagaksid Teie hinnangul turvalise traalpüügi, sh vajalikud pöörderaadiused erinevates oludes jmt?

Tegemist ei ole küsimusega, millele saaks vastata mõni sektori esindaja või traallaeva kapten. Sellise otsuse tegemine vajaks põhjalikumalt analüüsi ja teaduslikku vaadet. Täna ei ole meie teada enamikes maailma tuuleparkides kalapüük lubatud (vähemalt suuremahuline traalpüük). Ka Läänemeres paiknevates tuuleparkides (näiteks Saksamaa ja Taani rannikul) ei ole traalpüük lubatud. Täna on kaablikoridorides püük keelatud. Ka Eesti laevade poolt kasutatavad pelaagilised traalnoodad käivad vastu põhja, mitte kogu aeg, aga seda tuleb ette kui püütakse väga põhja ligidalt. Kõigest sellest tulenevalt ei ole meil mingeid teadmisi ega kindlust väitmaks kuidas ja mis tingimustel oleks traalpüük tuulikute vahel võimalik, sest meie hulgas ei ole antud valdkonna sellisel tasemel spetsialiste ning lihtsalt kellegi parimast arvamistest siinkohal kindlasti ei piisa. .

Rääkides kaablitest ja kaablikoridoridest, siis igal juhul tuleb kõik kaablid väljaspool parki panna merepõhja süvendatult vähemal 0,6 meetri sügavusele maasse, et tagada seal traallaevade ohutu navigeerimine. Tuulikute vahel traalimine ei ole kindlasti ka ohutu suurema tuulega ja arvestama peab põhjas olevate võimalike takistustega (kivid vms) , mis teevad liikumise merel keerulisemaks.

Sooviksime siinkohal tuua välja ka 4 punkti Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi vanemteadur Mehis Rohtla 2020 aastal avaldatud ülevaatest „Eestisse planeeritavate avamere tuuleparkide võimalikud mõjud Läänemere kaladele“

- „Meeles tuleb pidada aga seda, et täielikult on teadmata avamere tuuleparkide (müra ja elektromagnetväljade) kumulatiivne mõju sellistele kalaliikidele, kes läbivad oma elu jooksul suuri vahemaid toitumis- ja kuderännetel. On tõenäoline, et ühe tuulepargi mõju eraldivõetuna pole oluline, kuid mitme koosmõju juba on. Kuna rannikumerre ja avameremadalikele rajatakse tulevikus üha rohkem avamere tuuleparke ning meres on

juba praegu palju inimtekkelist müra ja elektromagnet väljasid, siis on liikuvamad kalad kõigele sellele ka rohkem eksponeeritud. Näiteks võib see põhjustada rände katkestamist, aeglustumist või õigest kursist kõrvalekaldumist, millel võib omakorda olla oluline mõju populatsiooni ja/või liigi sigimisedukusele ja arvukusele.“

- „Inimtekkeline veealune müra, nagu näiteks laevatamis-, vaivundamentide rammimismüra ja töömüra turbiinidelt jäävad üldjuhul alla 1000 Hz ning on seega enamike kalade kuulmisulatuses.“
- „Arvestades eelpool toodud erinevate kalaliikide kuulmise võimekusi, siis Läänemere kaladest on tõenäoliselt kõige parema kuulmisega räim ja kilu. Ehk siis potentsiaalselt kõige rohkem võiksid tuulikute töömürast olla mõjutatud just need liigid. Eriti võib mõjutatud olla aga räim, sest räime koelmud asuvad üldjuhul nendel samadel avameremadalikel ja madalatel rannikualadel, kuhu on võimalik paigaldada ka avamere tuulikuid. Kuna räim koondub kudemise ajaks eriti suurtesse parvedesse, siis võib just kudemise ajal tuulikute tulenev müra häirida kalade omavahelist suhtlemist ja parvlemist.“
- „Juveniilsete ja täiskasvanud kalade puhul võib taashõljustatud sette põhjustada nii kõrge hõljumi kontsentratsiooniga piirkonna vältimist kui ka surma. Kehtib ennekõike heeringaliste kohta, kes on taashõljustatud sette suhtes tundlikumad. Vältimine ja surm sõltub suurel määral kalaliigist. Üldiselt võib öelda, et põhjakalad on taashõljustatud sette suhtes tolerantsemad, kui seda on pelaagilised liigid (kilu ja räim).“

Loodame et meie sisendist on abi antud teemade menetlemisel. Kogu mereala planeerimise teema on kalurite jaoks ülimalt oluline ja ülimalt tundlik valdkond. Sellest tulenevalt oleme igakülgsest valmis antud teemadel kaasa rääkima ning detailsemalt diskuteerima.

Lugupidamisega,

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Undrest
Eesti Kalurite Liit